

1172 (2021-2022) – Nr. 1
ingediend op 28 februari 2021 (2021-2022)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Nadia Sminate en Katrien Partyka

over de werking van participatieorganisatie LEVL

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maaïke De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;

Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;

Katrien Partyka, Brecht Warnez;

Tom Ongena, Bart Tommelein;

An Moerenhout, Jeremie Vaneeckhout;

Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;

Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;

Koen Van den Heuvel, Hilâl Yalçın;

Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;

Meyrem Almaci, Celia Groothedde;

Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

INHOUD

I.	Toelichtingen.....	4
1.	Inleiding	4
2.	Het afgelegde traject.....	5
3.	Het beleidskader.....	5
4.	De rollen en doelstellingen van LEVL	6
4.1.	De rollen.....	6
4.2.	Het doelstellingenkader	6
5.	Werkingen en projecten.....	6
5.1.	Inleiding	6
5.2.	Beleidsparticipatie.....	6
5.3.	Wonen.....	7
5.4.	Onderwijs	7
5.5.	Werk	7
5.6.	Antidiscriminatie en antiracisme	8
5.7.	Beeldvorming en mediabeleid	8
5.8.	De Brusselse werking	8
5.9.	sCan & do	8
5.10.	Het Plan Samenleven	8
6.	Samenwerking	9
7.	LEVL als organisatie	9
7.1.	Organisatiebreed	9
7.2.	Organisatiekenmerken.....	9
II.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	10
1.	Tussenkoms van Nadia Sminate	10
2.	Tussenkoms van Sam Van Rooy	11
3.	Tussenkoms van Tom Ongena	12
4.	Tussenkoms van An Moerenhout.....	13
5.	Tussenkoms van Katrien Partyka	13
III.	Antwoorden van LEVL.....	14
IV.	Antwoorden van minister Bart Somers.....	16
V.	Replieken van de commissieleden en aanvullende antwoorden	19
1.	Replieken van de commissieleden	19
2.	Aanvullende antwoorden van LEVL.....	20
3.	Aanvullende antwoorden van minister Bart Somers.....	21
	Gebruikte afkortingen	24

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering hield op 15 februari 2022 een gedachtewisseling over de werking van LEVL.

Aan de gedachtewisseling werd deelgenomen door:

- Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;
- Artemis Kubala, co-voorzitter LEVL;
- Kathleen Van Den Daele, algemeen coördinator LEVL;
- Sophia Honggokoesoemo, medewerker interne werking LEVL.

(Deze vergadering werd als hybride vergadering georganiseerd.)

I. Toelichtingen

1. Inleiding

Artemis Kubala stelt dat de nieuwe participatieorganisatie LEVL staat voor het samen bouwen aan een inclusieve samenleving waarin iedereen volwaardig participeert op alle levensdomeinen. Zo maakt men samen een zelfredzame samenleving die toekomstbestendig is, waarin gelijke kansen en gelijke uitkomsten centraal staan en waar voor discriminatie en racisme geen plaats is.

LEVL zet in op de beleidsparticipatie van personen met een buitenlandse herkomst. Deze worden bereikt via lokale partners op het terrein, via sleutel- en brugfiguren en ook rechtstreeks door LEVL. Er wordt ingezet op platformen van verbinding in meerstemmigheid. Vanuit intersectioneel denken vindt er uitwisseling plaats van wat al dan niet werkt en wordt er ingezet op impactgedreven acties.

Men mag van LEVL verwachten dat het vanuit haar netwerk beleidsaanbevelingen formuleert op het vlak van wonen, werken, antidiscriminatie, onderwijs en genuanceerde beeldvorming. Deze zullen kritisch zijn, maar steeds constructief en actiegericht. Die aanbevelingen zullen gaan over de oorzaken van exclusie en minder over de symptomen ervan. Ze beogen een duurzame verandering.

LEVL kan rekenen op een gedreven team van ongeveer twintig personen die met de voeten in het werkveld staan. Door middel van bevragingen, proeftuinen, co-creatie, project- en projectoverschrijdend werk wordt de vinger aan de pols gehouden. LEVL zet in op het bijdragen aan de lokale verankering van het beleid ten aanzien van steden en gemeenten. In het jaaractieplan valt het Plan Samenleven op, waarin de Vlaamse overheid vanuit zeven doelstellingen en vierentwintig acties lokale besturen ondersteunt om van samenleven in diversiteit een succes te maken.

Verandering is een constante. Ook voor de participatieorganisatie was de tijd voor verandering aangebroken. Het gaat om een verbetering omdat LEVL de personen met een buitenlandse herkomst niet langer aanspreekt op het feit of ze al dan niet deel uitmaken van een bepaalde gemeenschap. LEVL evolueerde van een koepel naar een netwerkorganisatie. Er werden nieuwe functieprofielen opgesteld. Elke medewerker is actiegericht en beleidsmatig actief. Doorheen deze inhoudelijke veranderingen worden de collega's gecoacht. LEVL is een horizontale organisatie. Dat vertaalt zich enerzijds in de dynamiek tussen het bestuur en het team en anderzijds in de hoge mate van autonomie die medewerkers krijgen. Er wordt gewerkt met zelfsturende teams, deze zijn innovatief en wendbaar en functioneren vrij met verantwoordelijkheid. Dit alles bewijst dat LEVL een nieuwe organisatie is, een participatieorganisatie die een verbetering vormt, een nieuwe organisatie omdat van een participatieorganisatie verwacht moet worden dat zij verandert op het ritme van een veranderende samenleving.

LEVL is zowel een gesprekspartner van het beleid alsook een deel van het brede werkveld. Dat is een waardevolle positie die continue aandacht voor authenticiteit en transparantie vergt. Als deel van het werkveld houdt LEVL samen met de netwerkpartners de vinger aan de pols. Er wordt gekeken of er gelijkwaardige toegang tot tewerkstelling is, of er door al dan niet onbewuste vooroordelen talenten niet gezien worden tijdens sollicitatieprocedures, of burens elkaar kennen, hoe het staat met de bestendigheid tegen haatspraak en wat er moet gedaan worden met het omstaandersprincipe. Daarover gaat LEVL in dialoog met de overheid en dat kan al eens schuren. Enkel zo kan LEVL een betekenisvolle bijdrage leveren.

2. Het afgelegde traject

Kathleen Van Den Daele start met te verwijzen naar het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024. Daarin staat dat Vlaanderen voor een participatieorganisatie kiest waarmee een samenwerkingsovereenkomst zal worden afgesloten met een duidelijk doelstellingenkader, die expertise zal bundelen met betrekking tot inclusie van personen met buitenlandse herkomst en zal instaan voor de advisering van de overheid, de bedrijven en het middenveld.

In juni 2021 zag LEVL als nieuwe participatieorganisatie het levenslicht. In diezelfde maand werd ook de erkenningsaanvraag formeel ingediend. Op 13 juli 2021 werd LEVL geselecteerd als kandidaat-participatieorganisatie. In augustus 2021 werd het meerjarenplan ingediend en deze werd begin oktober 2021 goedgekeurd. De formele erkenning van LEVL door de Vlaamse Regering volgde op 26 november 2021. Op 16 december 2021 werd dan de samenwerkingsovereenkomst tussen de Vlaamse Regering en LEVL ondertekend.

3. Het beleidskader

Binnen het beleidskader geeft LEVL vorm aan de werking en de vele acties. Daarin staan de decretale opdrachten van belangenbehartiging, vertegenwoordiging, beleidsaanbeveling en het sensibiliseren en ondersteunen van lokale beleidsparticipatie.

Daarnaast gaat het ook over de zeven beleidsprioriteiten zoals opgenomen in het ministerieel besluit van 11 oktober 2020. Elke beleidsprioriteit legt eigen accenten, maar dragen gezamenlijk bij tot het realiseren van een inclusieve samenleving.

De samenwerkingsovereenkomst omvat alle afspraken over de te realiseren opdrachten over een termijn van vijf jaar, inclusief een strategisch en operationeel doelstellingenkader en de wijze waarop dit gemeten of gewaardeerd zal worden. Daarin staat onder andere dat LEVL als netwerkorganisatie niet langer zal optreden als een forum van organisaties van personen met een buitenlandse herkomst. Het staat LEVL evenwel vrij om zich te organiseren in functie van de uitvoering van de algemene opdrachten en dat LEVL in die uitvoering onafhankelijk is. Dat laatste gaat over het onafhankelijk formuleren en communiceren van aanbevelingen en de onafhankelijkheid in het aanstellen van de bestuurders. Er zal ook een bijdrage geleverd worden aan het horizontaal integratie- en gelijkekansenbeleidsplan en een periodieke impactevaluatie uitgevoerd en waar nodig bijgestuurd worden. Tot slot zal LEVL haar werking afstemmen met een aantal geprivilegieerde partners zoals het Agentschap Integratie en Inburgering voor het beleid naar nieuwkomers en met de VVSG.

4. De rollen en doelstellingen van LEVL

4.1. De rollen

LEVL vat al deze opdrachten in zes rollen. Er is de brugfunctie tussen het werkveld, alle partners en het beleid. LEVL wil ook netwerken samenbrengen zodat die kunnen interageren en van elkaar kunnen leren. Verder wil LEVL impact realiseren op het terrein en naar het beleid toe. Ook wil men optreden als verbindende actor door mensen en kennis samen te brengen, die te delen en te verspreiden. De laboratoriumrol is tevens belangrijk want verandering is onmogelijk zonder innovatie. Tot slot is er de rol van incubator en accelerator. Daar gaat om het initiëren, het opschalen en het verduurzamen van goede praktijken.

4.2. Het doelstellingenkader

LEVL heeft zes strategische doelstellingen, waarvan vijf over de inhoudelijke werking.

De eerste strategische doelstelling focust op de participatie van personen met een buitenlandse herkomst aan het lokale beleid. De tweede doelstelling gaat over de evenredige en evenwaardige deelname van deze doelgroep binnen de hefboomdo domeinen werk, onderwijs en wonen. De derde doelstelling stelt dat LEVL het Vlaamse beleid bijstaat in het streven naar de volwaardige participatie van personen met een buitenlandse herkomst. Dat gaat over de vertegenwoordigende en adviserende opdracht van LEVL en is transversaal aanwezig binnen alle werkingen. De vierde doelstelling gaat over het vergroten van het draagvlak voor een inclusieve samenleving en het bestrijden van discriminatie. De vijfde doelstelling heeft betrekking op het versterken van de actoren die actief zijn binnen het middenveld. Op operationeel niveau gaat het over alle acties die gericht zijn op het aanreiken van concrete handvaten aan de middenveldactoren en over het opschalen en verspreiden van goede praktijken. De zesde doelstelling gaat over de interne werking van LEVL.

5. Werkingen en projecten

5.1. Inleiding

Binnen de huidige werking van LEVL moeten nog enkele zaken concreet worden ingevuld. Deze opbouw zal gebeuren via een gefaseerd reorganisatieproces dat tot en met juni 2022 loopt.

Wat betreft de middelen afkomstig vanuit integratie en inburgering zit LEVL momenteel aan 5,4 vte's. Tegen juni zal dat oplopen tot 7,3 vte's. LEVL telt vandaag ongeveer 19 vte's en dat zal tegen juni stijgen naar 21 vte's.

5.2. Beleidsparticipatie

Sophia Honggokoesoemo zegt dat LEVL voor het aspect beleidsparticipatie samenwerkt met het Agentschap Integratie en Inburgering, de VVSG, de Wakkere Burger en indien nodig andere lokale actoren. In 2022 zal LEVL lokale besturen ondersteunen in het kader van beleidsparticipatie. Het gaat concreet om een centrumstad en een landelijke gemeente.

Daarnaast wordt ook ingezet op acties om actief burgerschap en beleidsparticipatie te stimuleren bij personen van buitenlandse herkomst. Daarbij wil LEVL drie lokale actoren bereiken, zowel binnen centrumsteden als in landelijke regio's.

Verder zal een reflectiemoment georganiseerd worden over beleidsparticipatie waarbij vijf centrumsteden en twintig Vlaamse gemeenten worden betrokken.

5.3. Wonen

LEVL engageert zich voor het recht op wonen. Samen met andere partners zoals het Vlaams Huurdersplatform en Saamo wordt gewerkt aan een gelijke toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare huisvesting.

In 2022 worden personen met een buitenlandse herkomst bevraagd om de noden op het vlak van huisvesting in kaart te brengen. Op basis daarvan zullen beleidsadviezen worden geformuleerd.

LEVL sluit ook aan op bestaande platforms die streven naar een gelijke toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare huisvesting zoals de Decennium Doelen.

5.4. Onderwijs

Daarnaast wil LEVL ook werk maken van gelijke kansen in het onderwijs. Het gaat onder meer over kwaliteitsvol kleuteronderwijs, de overgang van de kinderopvang naar de school en de ouderbetrokkenheid. Specifiek focust LEVL zich op meer diversiteit bij het onderwijspersoneel. Men kiest hiervoor vanwege het tekort aan leerkrachten en de ondervertegenwoordiging in die sector van personen met een buitenlandse herkomst.

LEVL zal inspirerende praktijken initiëren en aanreiken. Momenteel zetelt men in een stuurgroep van een lokaal project 'diverse leraarskamer', een samenwerkingsverband tussen Orbit vzw en de stad Antwerpen, waarin jongeren worden toe geleid naar en ondersteund tijdens de lerarenopleidingen. LEVL organiseert ook een bevraging van onderwijsprofessionals en toekomstige onderwijsprofessionals met een buitenlands herkomst. Ook zetelt men in de Vlor.

5.5. Werk

Er is momenteel een grote krapte op de arbeidsmarkt. Tegelijk hebben verschillende kansengroepen het moeilijk om de arbeidsmarkt te betreden. LEVL streeft naar evenredige en evenwaardige arbeidsdeelname van personen met een buitenlandse herkomst. Daarvoor krijgt men steun vanuit het Departement Werk & Sociale Economie vanuit 'focus van talent'. Daarbij deelt LEVL haar kennis en expertise.

Daarnaast bouwt LEVL ook expertise op in specifieke domeinen zoals diversiteit bij het zorgpersoneel. Daarvoor zetelt men in het Vlaams Overlegplatform voor de Promotie van Zorgberoepen. Met de nieuwe zorgambassadeurs wordt rond het thema diversiteit gewerkt. Ook heeft men een zitje in de Commissie Diversiteit van de SERV en is men stakeholder van de VDAB, onder andere in het kader van de inclusieve dienstverlening van de VDAB.

LEVL zette samen met Verso een project over inclusief ondernemen op dat gesteund wordt door het ESF. Hierbij zijn veel partners betrokken zoals VIVO, VDAB, GTB, Acerta, het Agentschap Integratie en Inburgering en de Werkplekarchitecten. LEVL ondersteunt bedrijven en sociale ondernemingen in hun zoektocht naar een inclusief personeelsbeleid. Men biedt vormingen en hulp aan bij het opstellen van actieplannen, maar men reikt ook goede praktijken aan en helpt met het opmaken van inclusieve vacatures.

5.6. Antidiscriminatie en antiracisme

LEVL neemt deel aan een reeks van acties waarbij men een breed platform van organisaties ondersteunt in het kader van het interfederaal actieplan tegen racisme. Racisme en discriminatie vormen tevens transversale thema's die opgenomen worden binnen de verschillende deelwerkingen.

Daarnaast is er een specifiek Europees project binnen het Rights, Equality and Citizenship programme genoemd 'Move 4 Napar'. Daarin worden inzichten en tools aangereikt aan beleidsmakers en maatschappelijke actoren om kwaliteitsvolle actieplannen tegen racisme op te stellen. Ook het project 'COP' wordt gesteund vanuit het Europese niveau. Daarbij werkt LEVL samen met onder andere Uit De Marge en vijf lokale politiezones rond het verbeteren van het hr-beleid van politiekorpsen inzake diversiteit, de behandeling van klachten en gemeenschapsgerichte politiezorg.

5.7. Beeldvorming en mediabeleid

LEVL zet samen met StampMedia en Mediawijs ook in op genuanceerde beeldvorming. In de loop van 2022 zal samen gewerkt worden aan de mediaperceptie van jongeren. Jongeren en jongvolwassenen zullen bevraagd worden over hun kijk op media. Op basis van die resultaten zal men beleidsaanbevelingen formuleren naar media- en beleidsactoren.

Daarnaast is er een project met talrijke vrouwenorganisaties zoals Furia en Ella om de plaats van kwetsbare vrouwen met een buitenlandse herkomst op de arbeidsmarkt zichtbaar te maken. Dat wil men doen met de betrokkenheid van werkgevers. Ook zetelt LEVL in de adviesgroep diversiteit van de VRT.

5.8. De Brusselse werking

LEVL heeft een regionale Brusselse werking die gesteund wordt door de Vlaamse Gemeenschapscommissie. In samenspraak met de VGC werden twee thema's bepaald: diversiteit in het onderwijspersoneel en het interculturaliseren van de Brusselse gemeenschapscentra via het project 'inside out'. Dit laatste gebeurt in samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering in Brussel, Bon, Lasso en het Brussels platform voor cultuurparticipatie.

5.9. sCan & do

'sCan & do' is een project dat gesteund wordt door het Departement Cultuur, Jeugd en Media waarbij LEVL de cultuur- en de kunstensector op maat ondersteunt in de verankering van een diversiteitsbeleid. Dat wordt gedaan voor meerdere cultuurhuizen, waaronder het Kaaithheater, de Beursschouwburg en Stuk in Leuven. Deze organisaties worden grondig geanalyseerd met aandacht voor de vijf p's: personeel, programma, partnerschappen, publiekswerking en plaats.

5.10. Het Plan Samenleven

Via het Plan Samenleven wordt het samenleven in diversiteit op lokaal niveau gerealiseerd door lokale besturen. Daarin zijn er duidelijke linkjes met de werking van LEVL, zoals het toeleiden naar de arbeidsmarkt en de diversiteit bij het onderwijspersoneel. Momenteel wordt er met het Agentschap Binnenlands Bestuur afgestemd hoe LEVL lokale besturen kan bijstaan.

6. Samenwerking

Sinds vorig jaar heeft LEVL een dertigtal samenwerkingsovereenkomsten en engagementsverklaringen ondertekend. Maar in de realiteit gaat het om nog meer dynamische samenwerkingen met het middenveld, werkgevers, werkgeversorganisaties en de academische wereld. LEVL wil zo een brug slaan tussen externe spelers en de overheid, wenst haar expertise te bundelen en actoren samen te brengen om duurzame veranderingen te realiseren.

7. LEVL als organisatie

7.1. Organisatiebreed

LEVL is een nieuwe organisatie met een nieuw personeelsplaatje waaraan nog volop tot juni 2022 gefaseerd gewerkt wordt. Er dient hierbij aandacht te gaan naar het opstellen van nieuwe functieprofielen, nieuwe takenpakketten en het borgen van de aanwezige expertise.

De nieuwe organisatiestructuur zal gekenmerkt worden door haar horizontale structuur en zal intern en extern netwerkgedreven zijn.

De samenstelling van het nieuwe bestuur zal gebeuren via een publieke oproep. Daarbij wordt gestreefd naar een evenwichtige samenstelling van de bestuursorganen waarbij de helft personen met een buitenlandse herkomst zal zijn. De andere helft dient te beschikken over een specifieke deskundigheid op het vlak van organisatiemanagement, inclusie, integratie of evenredige participatie van personen met een buitenlandse herkomst. Er wordt tevens gestreefd naar een evenwichtige deelname van mensen jonger dan 35 jaar en van mannen en vrouwen. De oproep staat momenteel op de website van LEVL. De gehanteerde criteria staan beschreven in het selectie- en benoemingsreglement dat ook publiek beschikbaar is. Dit vernieuwingsproces gebeurt onder begeleiding van een selectiecommissie waarin natuurlijke personen zetelen die geen politiek mandaat uitoefenen. De besluitvorming gebeurt zoveel mogelijk via consensus. De bestuursorganen moeten samengesteld zijn binnen de zes maanden na de ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst. Concreet werd de oproep in februari gelanceerd, zullen de intakegesprekken plaatsvinden in maart en wordt in april geland met de benoeming van de vernieuwde bestuursorganen.

LEVL wil de impact van haar werking meten en bijsturen waar nodig. Daarom zal een goed monitorings- en evaluatiesysteem worden uitgewerkt. Hiervoor zal LEVL beroep doen op een externe deskundige. Dit moet af zijn in september 2022. Na 2,5 jaar en op het einde van de uitvoeringsperiode zullen grondige impactevaluaties gedaan worden.

7.2. Organisatiekenmerken

LEVL streeft naar een inclusieve samenleving en is intern en extern netwerkgedreven. Zo brengt men partners samen die werken aan die inclusieve samenleving. LEVL blijft niet hangen in de probleemstelling, maar zal actief meewerken aan oplossingen. De organisatie is ook de gesprekspartner van het beleid. Er is structurele aandacht voor actief burgerschap met een lokale focus. En er wordt een horizontale organisatiestructuur gehanteerd.

II. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

1. Tussenkoms van Nadia Sminate

Nadia Sminate zegt dat LEVL een belangrijke opdracht toebedeeld kreeg. Het is namelijk vandaag niet goed gesteld met deelname van mensen met een migratieachtergrond aan onze samenleving. Uit de omgevingsanalyse van LEVL blijkt dat België slecht scoort wat betreft de werkzaamheidsgraad bij deze groep en ook in de armoedestatistieken doen we het slecht. De acties van de voorganger, het Minderhedenforum, hebben weinig bijgedragen aan het wegwerken van deze problematiek. Dat is betreurenswaardig, maar men bleef niet bij de pakken zitten en richtte een nieuwe participatieorganisatie op. Deze meerderheid vindt het belangrijk dat de focus verlegd wordt naar de emancipatie van de doelgroep. Zowel op basis van het meerjarenplan, het jaaractieplan als de erkenning en op basis van de presentatie rezen er enkele vragen en bemerkingen.

Er is een uitdrukkelijke wens om de brugfunctie naar de gehele maatschappij te vervullen. Het is meer dan ooit belangrijk dat mensen met een migratieachtergrond op alle vlakken deelnemen aan de samenleving. Het is goed dat LEVL met alle mogelijke partners wil samenwerken om dit te bereiken. Nadia Sminate steunt onder andere de samenwerking met de VVSG. Op het lokale niveau stellen de uitdagingen zich het scherpst. Tegelijk kunnen daar de meeste en beste inspanningen geleverd worden om het sociaal weefsel te versterken en mensen met een migratieachtergrond op te nemen in onze samenleving. Ook is de focus op werk goed. Er is letterlijk en figuurlijk werk aan de winkel om meer mensen aan de slag te krijgen, zeker mensen met een migratieachtergrond.

Er is evenwel een gebrek aan vernieuwing. Met het recyclen van oude recepten worden de problemen niet opgelost. Het klopt dat Vlaanderen alle kansen moet bieden zodat iedereen zijn of haar talenten kan ontwikkelen, maar hier wordt slechts één kant van het verhaal belicht. Nergens wordt gesproken over de verantwoordelijkheid van het individu zelf. Zo staan er in de plannen geen initiatieven om de ouderparticipatie in het onderwijs of de kennis van het Nederlands te verbeteren. Dat laatste is nochtans het grote pijnpunt voor het gebrek aan maatschappelijke integratie.

Het grootste hiaat is het gebrek aan focus op inburgering. We staan vandaag voor de grootste hervorming van het inburgeringsbeleid en het zou niet meer dan logisch zijn dat LEVL hierover beleidsaanbevelingen doet. In de plannen is daarover amper een A4'tje terug te vinden. Dat moet de komende jaren beter en Nadia Sminate verwacht dan ook dat LEVL duidelijke acties voorstelt.

Een tweede bedenking is dat er een sterke focus ligt op het belang van de rechten van mensen met een migratieachtergrond, maar de link niet wordt gelegd met de oorzaken van het negatieve beeld dat vaak leeft over diversiteit. Nochtans was migratie een van de belangrijkste thema's tijdens de laatste verkiezingen. Ook in de studie *Samenleven in Diversiteit* die Vlaanderen zelf uitvoerde, gaf dertig procent aan dat vreemdelingen een bedreiging voor onze cultuur vormen. Diversiteit in Vlaanderen is een feit, maar het zou de waarheid geweld aandoen dat het louter als een positief verhaal aanzien wordt. Vlamingen zijn bang voor een eventuele ondergang van de eigen geschiedenis, cultuur en normen en waarden en dat moet erkend worden. Diezelfde studie gaf trouwens aan dat veel nieuwkomers op een andere manier aankijken tegen die waarden en normen. Daarom is het belangrijk dat LEVL de waarden actief uitdraagt.

Ten derde heeft Nadia Sminate kritiek op de actieve rol die LEVL speelde in het verbinden van het middenveld tegen de oprichting van het Vlaams Mensenrechten-

instituut. Uiteraard kan de organisatie een mening hebben, maar er moet wel op een correcte wijze aan opiniëring worden gedaan. De informatie waarop LEVL zich baseerde, was gedateerd en eenzijdig. Er werd geen rekening gehouden met de ambities van het Vlaams Mensenrechteninstituut en er werd gezegd dat het Mensenrechteninstituut het landschap van gelijkemansorganen zou versnipperen. Er werd met geen woord gerept over de ideologische eenzijdigheid bij Unia, een van de redenen om tot een ander, gedegen mensenrechtenbeleid op het Vlaamse niveau te komen. LEVL moet aan de kant staan van de oplossingen staan in de plaats van aan de kant van de status-quo.

Verder vraagt Nadia Sminate om personen met een migratieachtergrond niet als slachtoffers te zien. Migranten worden in dit land niet achtergezet of uitgebuit. Personen met een migratieachtergrond worden niet moedwillig tegengehouden in een divers Vlaanderen. De overheid is geen boosdoener. LEVL spreekt te vaak over structurele discriminatie van minderheden en heeft het over gelijke uitkomsten, niet gelijke kansen, als remedie tegen dit alles. Het is niet omdat iemand met racisme wordt geconfronteerd dat alle schuld bij de overheid moet worden gelegd of dat dé Vlaming racistisch is, en men dus mag berusten en verwachten dat alles wel zal geregeld worden. Structureel racisme en uitsluitingsmechanismen bestaan volgens de spreker niet in Vlaanderen.

LEVL spreekt van structurele uitsluitingsmechanismen en institutioneel racisme. Kan worden aangegeven in welke beleidsdomeinen LEVL vanuit de Vlaamse overheid een beleid van uitsluiting ziet? Wat bedoelt LEVL met gelijke uitkomsten naast gelijke kansen? Hoe zal LEVL de media sensibiliseren op het vlak van genuanceerde beeldvorming van mensen met een migratieachtergrond? Op welke manier verhoudt deze visie zich tot acties vanuit het Agentschap Integratie en Inburgering en het Hannah Arendtinstituut? Welke concrete initiatieven worden er genomen inzake de inburgering en integratie? Is er binnen de werking bijkomende aandacht nodig voor de kennis van het Nederlands om de emancipatie van mensen met een migratieachtergrond te versterken? Welke concrete acties zal LEVL nemen ten aanzien van mensen met een migratieachtergrond om de Vlaamse normen en waarden te versterken? Waarom kreeg de organisatie de naam LEVL? Waarom werd er gekozen voor een naam die geen link heeft met het Nederlands?

Hoe kijkt de minister naar het gebrek aan aandacht voor inburgering en taalverwerving van het Nederlands in de huidige teksten en initiatieven van LEVL?

Vindt de minister niet dat er al voldoende initiatieven over genuanceerde beeldvorming over mensen met een migratieachtergrond naast elkaar lopen?

Artemis Kubala zei in een kennismakingsfilmpje op de twitterpagina van LEVL het volgende: "Stel dat wij hier in Vlaanderen en Brussel stappen vooruit zetten op vlak van onderwijs, wonen, tewerkstellingsbeleid en bepaalde groepen van mensen die worden daar altijd van uitgesloten op vlak van bijvoorbeeld een foutieve invulling van neutraliteit, van discriminatie, van racisme, staan we dan niet ter plaatse te trappelen?" Kan worden toegelicht wat bedoeld wordt met een foutieve invulling van het begrip neutraliteit?

2. Tussenkoms van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy geeft aan dat N-VA eiste dat het Minderhedenforum zou worden opgedoekt. Maar door het samengaan van het Minderhedenforum en Join Vlaanderen werd al snel LEVL opgericht als vervanger. De sprekers van LEVL zijn goed geschoold in het gebruik van termen die typisch zijn voor de postmoderne samenleving. Dat is niet verwonderlijk gezien zij allemaal een verleden hebben bij het Minderhedenforum. Dit wordt met belastinggeld gefinancierd, zevenhonderdduizend euro jaarlijks exclusief projectsubsidies om precies te zijn.

De islam is een intolerante en discriminatoire religie. Het is dan ook frustrerend om te zien dat er iemand met een hoofddoek in deze commissie zit. Dat is namelijk een symbool van vrouwenonderdrukking. Door het al dan niet vrijwillig dragen van de hoofddoek steekt Artemis Kubala haar middenvinger op naar alle mensen die daar dagelijks onder lijden. De Franse filosofe Élisabeth Badinter zei daarover het volgende: "Eigenlijk misbruikt men de democratische vrijheden om ze in stelling te brengen tegen de democratie. Doe je het uit ondermijning, provocatie of onwetendheid. Het echte schandaal is de klap die u uitdeelt aan al uw onderdrukte zusters die de dood riskeren om eindelijk van de vrijheden te kunnen genieten."

Kathleen Van Den Daele zei dat de verkiezingsuitslag van 26 mei 2019 het logische resultaat is van de laksheid in de strijd tegen racisme. Die uitspraak bewijst dat LEVL de zoveelste gesubsidieerde organisatie is met als doel om partijen zoals Vlaams Belang te bestrijden. Ze zien racisme en discriminatie enkel wanneer het gaat om bepaalde politici en politieke partijen, maar zijn blind voor de echte discriminatie die uitgaat van de islam. In Vlaanderen leven er honderdduizenden moslims die consistent fundamentalistische denkbeelden aanhangen en de westerse waarden verwerpen. Uit een onderzoek uit 2015 blijkt dat een op de vijf moslims begrip hebben voor de acties van Islamitische Staat. Zij hypothekeren hun eigen toekomst in Vlaanderen.

Hoe staat LEVL ten aanzien van zwarte piet, politiecontroles op basis van etnische profilering, een hoofddoekenverbod en taalvoorwaarden bij sociale huisvesting? Is LEVL voorstander van de subsidiëring van de islam? Wat zal gedaan worden met de vele nieuwkomers die de westerse waarden niet omarmen?

3. Tussenkomst van Tom Ongena

Tom Ongena krijgt het benauwd van de persoonlijke aanvallen van collega-commissieleden op de sprekers. De achtergrond van de sprekers wordt uitgeplozen, men wordt aangesproken op persoonlijke uitspraken uit het verleden en op hun klederdracht. Sam Van Rooy heeft telkens de mond vol van vrijheid, tenzij iemand zelf beslist wat hij of zij aantrekt. Zeker als het om een hoofddoek gaat. Dan wordt gezegd dat die persoon de vrijheid misbruikt. Dit toont aan dat Open Vld anders naar westerse waarden en normen kijkt dan Vlaams Belang.

Diversiteit is niet enkel een positief verhaal. Waar vroeger de uitdagingen zich in de grootsteden voordeden, dijt dat vandaag over naar alle gemeenten in Vlaanderen uit. Maar er waait een nieuwe wind, want LEVL gaat met veel enthousiasme die uitdagingen aan.

Een belangrijke vernieuwing is dat er afgestapt is van het klassieke concept van een koepelstructuur waarbij men vele organisaties vertegenwoordigde. Nu wordt gekozen voor de oprichting van een netwerkorganisatie. Zo vermijdt men de gevangene te zijn van alle visies van de organisaties die moeten worden vertegenwoordigd.

Het is goed dat LEVL een kritische partner is, al hoeven we het er niet altijd eens mee te zijn. Maar die kritische blik is de essentie. Het is niet de bedoeling om allerlei organisaties op te richten die de beleidsmakers constant gelijk geven. Verder gaat LEVL hands on tewerk. Naast het formuleren van beleidsaanbevelingen gaat LEVL concreet aan de slag met de samenlevingsproblemen op het terrein onder andere via allerlei samenwerkingsverbanden.

Komen er naast de dertig samenwerkingsakkoorden die al afgesloten werden nog nieuwe bij? Hoe verloopt de samenwerking met de VVSG en het Agentschap Integratie en Inburgering? Hoe worden projecten en acties geselecteerd? Stelt LEVL projecten voor of zet de initiatiefnemer de stap naar LEVL? Hoe wordt de impact-

evaluatie van de projecten gemeten? Hoe worden positief geëvalueerde projecten verder uitgerold naar andere steden en gemeenten? De discriminatie op de werkvloer is een belangrijk item. Een nieuwigheid binnen de sectorconvenanten is dat er addenda werden afgesloten over non-discriminatie. Is LEVL hierbij betrokken?

4. Tussenkoms van An Moerenhout

An Moerenhout deelt de verbijstering van Tom Ongena over het verloop van het debat. Ook is het vreemd dat de sprekers van LEVL zich moeten verantwoorden voor zaken uit het verleden. Het was nochtans een wens van de meerderheid om het Minderhedenforum te vervangen. Nu LEVL er staat, is het tijd om die pagina om te slaan.

LEVL bestaat amper een maand. Het is nog te vroeg om een evaluatie te maken van de werking. De organisatie verdient een kans. Binnen een jaar kan dan een evaluatie gemaakt worden.

LEVL kan zeker bijdragen aan een inclusieve samenleving. Dat is broodnodig gezien de klachten over discriminatie en haatspraak tijdens de coronacrisis alleen maar toegenomen zijn. Het is ook goed dat het netwerk van LEVL alle actoren omvat om zo themaoverschrijdend en multidisciplinair te werken.

LEVL situeert zich tussen het middenveld en de beleidsadviserende rol. Het is echter van belang dat de organisatie onafhankelijk kan werken en dat die onafhankelijkheid bewaakt wordt. Zo kan LEVL voldoende kritisch zijn tegenover het beleid. Door die wisselwerking kan er goed beleid gemaakt worden. Nadia Sminate vond het jammer dat LEVL kritisch was over de oprichting van het Vlaams Mensenrechteninstituut. Dat moet nochtans een taak van LEVL kunnen zijn.

De domeinen waarnaar LEVL onderzoek zal verrichten werden opgesomd. Hoe gebeurt de selectie daarvan? Is de onafhankelijkheid vervat in de keuze van de domeinen? Hoe wordt de onafhankelijkheid in het algemeen tot nog toe ervaren?

Van meet af aan zei minister Bart Somers dat het de bedoeling blijft dat LEVL beleidsadviserend werk doet en een maatschappelijk kritische rol kan opnemen. De minister voegde er ook aan toe dat LEVL de handen uit de mouwen zal steken om op het terrein het verschil te maken via concrete projecten. Aan welke concrete projecten zal het komende jaar gewerkt worden?

5. Tussenkoms van Katrien Partyka

Katrien Partyka deelt het negativisme van sommigen ten aanzien van LEVL niet. De minister toont zich ambitieus en wil stenen verleggen, dit in het belang van de mensen met een migratieachtergrond en de samenleving in het algemeen. Er is dus een duidelijke wil en ambitie om de nieuwe participatieorganisatie te doen slagen.

LEVL streeft ernaar om tegen 2026 een derde inkomstenbron aan te spreken die losstaat van de structurele financiering. Waar denkt men die derde inkomstenbron te vinden? Hoe zal de keuze van de nieuwe bestuurders worden gemaakt? Hoe verloopt de campagne met betrekking tot de samenstelling van de raad van bestuur?

De spreker ziet een mogelijk spanningsveld tussen het beleidsaanbevelend werk van LEVL enerzijds en de concrete acties op het terrein anderzijds. Hoe zien de genodigden die rol van LEVL precies? Wil men impact hebben als regisseur of als actor? Hoe zal men de energie verdelen tussen het beleidsaanbevelend werk en het werk als actor op het terrein?

Het is heel belangrijk dat er impactmetingen gebeuren. Als men ergens veel energie in steekt, is het nuttig te weten welk verschil men heeft kunnen maken. In die zin zou het interessant zijn om op de werking van LEVL terug te komen bij de start van het volgende zittingsjaar, bijvoorbeeld in het kader van een werkbezoek.

III. Antwoorden van LEVL

Kathleen Van Den Daele zegt dat LEVL graag bereid is om in het kader van een werkbezoek of op andere wijze dieper in te gaan op de vele vragen die werden gesteld. Het is nog wat vroeg om al sluitende antwoorden te geven op sommige vragen want de organisatie is nog in volle ontwikkeling. Het zou goed zijn om het gesprek over een jaar verder te zetten op basis van de monitoring van de activiteiten in het jaar 2022.

LEVL is geen Engelstalige verwijzing. De letters staan in feite voor 'leren van elkaar', met een focus op opwaartse mobiliteit. Het gaat vooral over het samenbrengen van partners en lerende netwerken met als centrale vraag: hoe kan men van elkaar leren en kan men oplossingen voor een betere toekomst vinden. De 'VL' in de benaming verwijst dan weer naar Vlaanderen.

Voor de inhoudelijke dossiers die binnen de scope en de opdrachten van de participatieorganisatie vallen, is het de bedoeling om de bevoegde ministers zo goed mogelijk bij te staan. Wat de selectie van de thema's en projecten betreft, verwijst de spreker naar de decretale opdrachten, met onder meer de zeven beleidsprioriteiten. Bij het samenbrengen van (boven)lokale partners merkt men dat er een aantal noden opduiken. De keuzes worden dan gemaakt op basis van het totale plaatje.

Er is structureel overleg voorzien met de VVSG en het Agentschap Integratie en Inburgering in het kader van de samenwerkingsovereenkomst. Ook is er planningsoverleg om te zien hoe men elkaar bij de operationalisering kan bijstaan. In vergelijking met VVSG en AgII is LEVL een kleine organisatie maar men legt wel eigen accenten rond beleidsparticipatie of accenten rond het beleid naar nieuwkomers. Deze zaken zullen tijdens de komende overlegmomenten uitgediept worden.

Het gebruik van het Nederlands is een element dat zeker wordt meegenomen in de samenwerking met AgII, dat hieromtrent logischerwijze een strategische doelstelling heeft. In de werking rond beleidsparticipatie wordt ondersteuning geboden aan burgerinitiatieven van onderuit die uitgaan van personen van buitenlandse afkomst en die impact willen hebben op het lokaal beleid. Hier zit een emancipatorisch element in verweven.

Artemis Kubala merkt op dat sommige Vlamingen bang zijn van diversiteit, hetgeen ook tijdens deze gedachtewisseling is gebleken. Die angst bespreekbaar maken is erg belangrijk en LEVL zal daar in haar werking aandacht aan besteden. Deze angst op interpersoonlijk niveau wegnemen, valt uiteraard buiten de scope van deze gedachtewisseling maar ook buiten de werking van LEVL.

Werken aan een inclusieve samenleving is niet enkel gericht op personen met een buitenlandse afkomst. Ook dat is een belangrijk aandachtspunt van LEVL.

Wat de vragen over de onafhankelijkheid van de werking betreft, verwijst de spreker naar hoofdstuk 2, §4, van de samenwerkingsovereenkomst rond de opdrachten van de participatieorganisatie. Daarin staat dat het onafhankelijk formuleren en communiceren van adviezen en aanbevelingen en de onafhankelijke samenstelling van de organen erg belangrijk is. In de lopende oproep naar de nieuwe bestuurders wordt dat beklemtoond.

Sophia Honggokoesoemo gaat in op de bedenkingen over gelijke kansen en gelijke uitkomsten. Ze verwijst naar de Engelse termen equality en equity. Het is in dat kader dat men de gelijke kansen en de gelijke uitkomsten moet zien. Met het oog op gelijke kansen zijn er bijkomende maatregelen en ondersteuning nodig voor personen van buitenlandse herkomst. Die mensen zitten vaak in een preciaire situatie op financieel en sociaaleconomisch vlak, hebben een taalachterstand en een beperkt sociaal netwerk. LEVL steunt uiteraard het streven naar gelijke kansen. Dit is ook opgenomen in het meerjarenplan en het jaaractieplan. De spreker denkt dat extra maatregelen nodig zijn. Ze verwijst naar het onderwijs en concreet naar de actie rond diverse leraarskamers. Ook in de tewerkstellingssector is bijkomende ondersteuning nodig.

Het aspect emancipatie komt aan bod in het kader van beleidsparticipatie maar inzake onderwijs wordt er ook gewerkt aan ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid. Er zijn samenwerkingsovereenkomsten met onder andere Ouders vzw, Gezinnen met handicap en Pleegzorg Vlaanderen. Binnen het project 'hands on inclusion' geeft men vormingen aan werkgevers. Anderzijds zijn er instroomacties waarbij werkzoekenden met een buitenlandse herkomst naar werkgevers worden toegeleid.

Wat de sectorconvenanten betreft, is LEVL niet betrokken bij de begeleidingscommissie. LEVL volgt de sectorconvenanten wel met veel interesse. De sectoren zijn verplicht om te werken rond non-discriminatie en ze stellen een nulmeting, een actieplan en een evaluatie op. Er werden gesprekken met de sectoren gevoerd, onder meer met de metaalsector en Febelfin, om verdere stappen te ondernemen in het kader van de nulmeting, het actieplan en de evaluatie. Daarnaast worden gesprekken gevoerd met de nieuwe intersectorale adviseurs van de SERV en bekijkt men hoe men daar kan ondersteunen.

Er lopen heel wat lokale acties over de verschillende beleidsdomeinen heen. Op die manier is men hands on op het terrein aanwezig. Voorbeelden hiervan zijn de samenwerking COP met de lokale politiezones van Antwerpen, Gent en Brussel, de diverse leraarskamer, beleidsparticipatie om actief burgerschap mogelijk te maken, en het Plan Samenleven waarover nog wordt overlegd met ABB. Het is dus niet de bedoeling om vanuit een ivoren toren te werken maar wel om op het terrein aanwezig te zijn.

Kathleen Van Den Daele vult aan dat er wordt nagedacht over een financieringsmodel. Dit staat echter nog niet op punt. Het is dus nog voorbarig om al uitspraken te doen over de doelstelling om externe inkomsten te zoeken. De achterliggende filosofie is om met de beschikbare middelen te gaan opschalen. Men beschikt over een aantal middelen en bekijkt hoe men daarmee een maximale impact kan te weegbrengen. Het is de bedoeling om een actieve rol als incubator en accelerator op te nemen.

Er waren opmerkingen over het constructief-kritische, over het evenwicht tussen de positie als actor op het terrein en partner aan tafel. De spreker denkt dat het een het ander niet uitsluit. LEVL kan perfect een verbindende rol tussen de diverse actoren op het terrein opnemen en tegelijk mee aan tafel zitten om na te denken over duurzame oplossingen. Het is belangrijk om de adviezen te communiceren zodat men allemaal samen beter beleid kan maken, niet alleen voor mensen met een migratieachtergrond maar voor iedereen in de samenleving.

De spreker stelt dat het werken aan beeldvorming behoort tot de decretale opdrachten van LEVL. Het is wel belangrijk om af te stemmen met andere actoren die rond dat beleid op het terrein actief zijn zodat er geen dubbel werk gebeurt.

IV. Antwoorden van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* denkt dat het momenteel veel te vroeg is om al een evaluatie van de nieuwe participatieorganisatie te maken. LEVL is amper zes weken geleden door de Vlaamse Regering erkend. Zowel de algemene vergadering als de raad van bestuur moet nog worden samengesteld. Er is wel een samenwerkingsovereenkomst goedgekeurd maar het personeelsbestand moet nog worden uitgebouwd en de mensen op het terrein moeten er nog komen. LEVL staat dus nog maar aan het begin van haar verhaal. Ook de vraag naar standpunten en inzichten over de meest complexe maatschappelijke uitdagingen vindt de minister voorbarig. Men kan daarover moeilijk antwoorden verwachten van een organisatie die nog maar zes weken bestaat.

De minister zegt altijd correct en hoffelijk te willen zijn. Hij betreurt dat mensen die in deze commissie worden uitgenodigd door Sam Van Rooy frontaal en persoonlijk worden aangevallen en geïntimideerd. Dit strookt geenszins met de waarden en normen die de minister aanhangt.

De minister bevestigt dat er in de Vlaamse samenleving enig onbehagen bestaat over de diversiteit van Vlaanderen. Er zijn een aantal zaken waar nog hard aan moet worden gewerkt, maar anderzijds ziet men in de samenleving wel degelijk vooruitgang. Er is dus enige nuancering nodig. Er is nog veel werk te doen om de participatiegraad van mensen met een migratieachtergrond op hetzelfde niveau te tillen als dat van anderen. Het Hoger Instituut voor de Arbeid heeft vastgesteld dat de participatie aan het hoger onderwijs van mensen met een migratieachtergrond tussen 2003 en 2018 gestegen is van 20,6 procent naar 41,3 procent. Deze verdubbeling op vijftien jaar tijd betekent een spectaculaire stap vooruit, vergelijkbaar met wat in de jaren zestig is gebeurd met de weg naar het hoger onderwijs van de Vlaamse arbeidersklasse. In 2003 had dus iemand met allochtone roots in zijn directe omgeving twee vrienden op de tien die verder studeerden na het middelbaar onderwijs. Vandaag zijn er dat reeds vier. Dat zijn er nog altijd twee te weinig maar het is reeds een heel andere sociologische omgeving voor een opgroeiende jongere dan pakweg vijftien jaar geleden.

De voorbije tien jaar zijn er op de arbeidsmarkt 60.000 autochtone Vlamingen minder actief, hetgeen te maken heeft met de vergrijzing. Daartegenover zijn er 150.000 Vlamingen met een migratieachtergrond bijgekomen. Hun participatie aan de arbeidsmarkt is nog steeds te laag maar het aantal actieve deelnemers aan de arbeidsmarkt neemt drie keer zo snel toe bij mensen met een migratieachtergrond in vergelijking met mensen zonder migratieachtergrond. Er is nog een weg te gaan maar de minister wil geenszins meegaan in het verhaal dat de integratie, het zich een plaats in de samenleving verwerven, mislukt zou zijn. Het gaat om een collectief en een individueel verhaal. In die individuele successen kan men perspectief vinden en leren hoe men de processen kan versnellen en verbeteren. En waar er hindernissen zijn, moet men die wegnemen.

Het is te kort door de bocht om te stellen dat de nog resterende problemen de schuld zijn van het participatieorgaan. Welk participatieorgaan dan ook kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor de fundamentele problemen waarmee de samenleving nog worstelt. Het participatieorgaan kan bijdragen tot een oplossing door de overheid goed te adviseren of zelf de handen uit de mouwen te steken. De aanpak van de fundamentele problemen is echter de verantwoordelijkheid van elk individu, van de overheid, van het beleid van het verleden en dat van vandaag.

De voorbije jaren bestond er een participatieorgaan maar er is nooit iets mee gebeurd. Het Minderhedenforum heeft in de loop van de jaren niets aan de eigen werking veranderd. De minister heeft het participatieorgaan fundamenteel willen

veranderen zodat het op een nieuwe manier kan werken. De verandering is pas met deze minister doorgevoerd en heel de Vlaamse Regering heeft hem daarin gesteund. Er werd een nieuw platform gecreëerd met de mooie Vlaamse naam 'leren van elkaar in Vlaanderen', kortweg LEVL.

LEVL richt zich niet enkel op nieuwkomers, zelfs niet op de eerste plaats. Deze organisatie is niet verantwoordelijk voor het inburgeringsbeleid want daarvoor is er het Agentschap Integratie en Inburgering. Het is de taak van de overheid om mensen maatschappelijk te oriënteren, Nederlands te leren, ervoor te zorgen dat mensen een buddy hebben, dat ze zich na twee maanden kunnen inschrijven bij de VDAB en dat ze zich zo snel mogelijk kunnen inpassen in onze samenleving met de gedeelde waarden en normen die daarbij horen. Dat is dus de taak van het Agentschap Integratie en Inburgering en de andere stedelijke Agentschappen Integratie en Inburgering.

Het participatieorgaan heeft een andere decretale opdracht. Het vertegenwoordigt de 1,6 miljoen Vlamingen met migratieroots. Eigenlijk vertegenwoordigt het participatieorgaan de 6,6 miljoen Vlamingen die in een diverse samenleving leven. LEVL zoekt vanuit de eigen expertise en op basis van een netwerk naar wegen om van diversiteit in Vlaanderen een succes te maken, om achterstanden weg te werken, om beter met elkaar dan naast elkaar te leven. Van die 1,6 miljoen Vlamingen met een migratieachtergrond hebben er 300.000, of een op vijf, een culturele moslim-achtergrond. Dat is de context waarin wordt gewerkt.

Het Minderhedenforum was gebaseerd op een koepel van zelforganisaties die op etnisch-culturele basis geschoeid waren. Dat stemde overeen met de initiële inzichten over migratie van dertig of veertig jaar geleden, hetgeen logisch was bij een startende migratie. Veel van de deelnemende organisaties kwamen intussen zelf al tot de conclusie dat hun gemeenschap dusdanig divers is dat het steeds moeilijker wordt ze te vatten. Mensen willen zelf niet gevat worden op een identiteit, willen een eigen identiteit bepalen en hebben verschillende identiteiten. Zij willen deel uitmaken van de Vlaamse samenleving. Daarom is beslist het roer om te gooien en te bouwen aan een netwerkorganisatie.

Zo'n organisatie moet adviezen en kritiek kunnen leveren, ook wanneer de minister die onjuist vindt, zoals bijvoorbeeld het advies inzake het Vlaams Mensenrechteninstituut. Het kan echter niet de bedoeling zijn om enkel te praten met mensen die heel de tijd met alles instemmen. Het zou gevaarlijk zijn als men Vlaanderen tot dat principe zou verschralen. De minister is het fundamenteel oneens met de kritiek op het Vlaams Mensenrechteninstituut maar hij respecteert dat adviesorganen zoals de SERV, NOOZO of LEVL op bepaalde punten kritiek kunnen hebben en zal het gesprek aangaan. De minister verwacht wel van de organisatie dat ze meer doet dan kritiek geven. Het moet veel meer zijn dan een soort militantisme dat tot stilstand leidt of enkel op problemen en tekortkomingen wijst. De organisatie moet zelf de handen uit de mouwen steken.

Katrien Partyka verwees naar het mogelijk moeilijke evenwicht ingevolge de dubbele rol van LEVL als regisseur en als actor. Ook de lokale besturen worstelen daarmee. De minister wil vooral de rol als bemiddelaar, als incubator of opstartplatform benadrukken. Hij legt in dit kader het verband met het Plan Samenleven. LEVL kan in zijn netwerk op zoek gaan naar organisaties die ertoe bijdragen dat er wordt gewerkt rond het omstaandersprincipe, dat jonge mensen beter doorstromen naar het hoger onderwijs, dat er buddyprojecten worden opgezet of dat de participatie op de arbeidsmarkt verbetert. LEVL kan mensen samenbrengen uit de onderwijswereld, uit de economische wereld en uit het middenveld om te kijken wie er kan meehelpen om dergelijke doelstellingen te bereiken en om van het Plan Samenleven een succes te maken. Het brede netwerk waarin LEVL zich vandaag wil verankeren, is alvast een indrukwekkend verhaal met organisaties als Voka, de

SERV, het HIVA, het netwerk tegen armoede, Çavaria, het katholiek onderwijs, VDAB, de Wakkere Burger enzovoort.

De minister brengt in herinnering dat het Plan Samenleven zich op zeven hoofdlijnen concentreert op basis waarvan 25 sterke projecten worden ontwikkeld. Met 32 gemeenten wordt dan een contract gesloten over een helder en eenvoudig plan. LEVL heeft zich geëngageerd om daar op een actieve manier aan mee te werken. Daar moet LEVL een meerwaarde op het terrein hebben.

De kennis van het Nederlands is evident een belangrijk onderdeel. Maar LEVL werkt niet op de eerste plaats naar de nieuwe Vlamingen. Er zijn veel Vlamingen van de tweede en derde generatie die perfect Nederlands spreken. Daar moet men ervoor zorgen dat het leven in diversiteit een succes wordt en dat segregatie voorkomen wordt. In tegenstelling tot het Minderhedenforum zal LEVL een samenwerkingsakkoord sluiten met het AgII om te bekijken hoe LEVL met zijn netwerk een meerwaarde kan betekenen om de doelstellingen van het AgII te realiseren. Het gaat met andere woorden over de vraag hoe LEVL kan bijdragen tot het sneller verwerven van het Nederlands, tot het verdiepen van de maatschappelijke oriëntatie, tot het sneller oriënteren naar de arbeidsmarkt. Dat samenwerkingsakkoord moet echter nog worden afgesloten want LEVL bestaat nauwelijks zes weken.

Heel de werking van LEVL en heel het Plan Samenleven ademen volgens de minister waarden en normen uit. De organisatie verzet zich tegen segregatie, wil ervoor zorgen dat mensen zich niet in hun gemeenschap opsluiten, wil gelijke kansen creëren, vechten tegen racisme en discriminatie, meer burgerschap kweken en mensen laten participeren. Als het bijvoorbeeld gaat over de gelijkheid van man en vrouw werkt LEVL samen in een netwerk met alle organisaties die vrouwenrechten verdedigen. Met Çavaria wordt samengewerkt als het over holebirechten gaat. Men zit dus aan tafel met alle performante en relevante spelers. Het is niet nodig om de waarden en normen dagdagelijks als een mantra te herhalen, maar wel om er elke dag opnieuw hard aan te werken op het terrein. Dat is precies wat de bedoeling is van het Plan Samenleven en LEVL levert daartoe een bijdrage als speler op het terrein.

Een organisatie die de ambitie heeft om een netwerkorganisatie te zijn, hoeft niet de drang te voelen om over ieder maatschappelijk probleem een uitgesproken standpunt te hebben. Het gaat immers niet om een politieke partij. Als LEVL die 1,6 miljoen Vlamingen in al hun diversiteit wil vertegenwoordigen, is het niet evident om uitgesproken standpunten over een aantal thema's in te nemen. Voor de minister is het ook niet nodig dat LEVL dat doet. De organisatie moet geen fabriek zijn waar de standpunten van de lopende band rollen. Dan zit men immers in het verhaal van het verleden toen de participatieorganisatie werd geïnstrumentaliseerd om het eigen partijpolitieke gelijk te kunnen bevestigen.

De minister vindt dat LEVL vooral moet nadenken over hoe men als samenleving in diversiteit vooruit kan geraken. In dat verband is het meten, het opmaken van KPI's en het opvolgen ervan, heel belangrijk om te weten waar er nog stappen vooruit moeten worden gezet. Hij stelt dat de Vlaamse Regering haar vertrouwen gegeven heeft aan de organisatie en dat die nu de kans moet krijgen om de volgende weken en maanden een werking te ontplooien en te trachten maatschappelijk een wezenlijk verschil te maken. Het gaat om een moeilijke opdracht die zich situeert in een spannend maatschappelijk gegeven. Elke Vlaming is nodig om dat te doen slagen, ongeacht of die een autochtone of allochtone achtergrond heeft.

V. Replieken van de commissieleden en aanvullende antwoorden

1. Replieken van de commissieleden

Nadia Sminate zegt blij te zijn dat de minister op basis van het regeerakkoord de kans krijgt om naar een nieuwe participatieorganisatie te gaan. Gelet op de ervaringen met het Minderhedenforum tijdens de vorige legislatuur heeft haar partij meegeschreven aan dat regeerakkoord zodat de minister nu een vernieuwde werking kan opstarten.

De spreker vindt het vreemd dat er geen vragen zouden mogen worden gesteld over de intenties van LEVL. De organisatie beschikt over een meerjarenplan van meer dan honderd pagina's en ontvangt jaarlijks 800.000 euro subsidies. Zij zegt de plannen doorgenomen te hebben en vindt dat elementaire zaken, zoals de kennis van het Nederlands, daarin ontbreken. Vandaar de vraag om dergelijke essentiële zaken toe te voegen aan de voorgestelde plannen. Allicht staat de minister op één lijn wat betreft het belang van het Nederlands, maar hier wordt het meerjarenplan van LEVL besproken en daarin wordt geen melding gemaakt van de kennis van het Nederlands.

De spreker vindt het jammer dat zij geen antwoord op haar vragen heeft gekregen van de genodigden van LEVL. Op de vraag naar de plannen rond inburgering, werd slechts één actie aangehaald, namelijk burgerinitiatieven die zouden worden ondersteund. Dit is veel te weinig voor een dergelijk belangrijk beleidsdomein.

Er werden vragen gesteld over de verantwoordelijkheid van de nieuwkomers zelf. Mensen hebben zelf een bepaalde verantwoordelijkheid en moeten niet enkel kijken naar de rol van de overheid. Ook hierop werd geen concreet antwoord gegeven. Er werd enkel gesteld dat men vertrouwen moet hebben, dat er zal worden gewerkt rond de angst die er leeft met betrekking tot diversiteit. De spreker kan echter enkel vertrouwen op wat de intenties zijn in de actieplannen, en daarin staat niets over de verantwoordelijkheid van de inburgeraar. Integendeel wordt de nadruk gelegd op de verantwoordelijkheid van de overheid.

Op de vraag over de gelijke uitkomsten werd geantwoord dat de nodige maatregelen moeten worden getroffen voor de mensen die in preciaire situaties zitten. Over welke maatregelen gaat het dan? Het mag niet de bedoeling zijn om bepaalde groepen te gaan voortrekken, zodat ze dezelfde uitkomsten krijgen. Wat bedoelt LEVL precies met 'gelijke kansen, gelijke uitkomsten'?

Waarom hanteert LEVL beladen termen als structureel racisme en uitsluitingsmechanismen? Dergelijke termen beschuldigen een hele samenleving. Zijn de genodigden er echt van overtuigd dat de Vlaming racistisch is? Binnen welke domeinen zien zij die uitsluitingsmechanismen? Beschikt men over bewijzen? Als dat niet het geval is, is het niet gepast om dergelijke bewoordingen zo veelvuldig in de plannen op te nemen. Tot slot werd geen antwoord gegeven op de vraag over een twitter-filmpje van de LEVL-voorzitter, waarin er sprake is van foute neutraliteit.

De spreker besluit dat zij ook na deze gedachtewisseling nog met veel vragen over de werking van LEVL blijft zitten. Zij hoopt dat er in de tweede antwoordronde meer duidelijkheid wordt verschaft en dat men toegeeft dat er in de plannen meer aandacht moet zijn voor het Nederlands en de inburgering.

Sam Van Rooy meent ook dat er op zijn nochtans concrete vragen geen antwoord is gekomen. De minister heeft wel geprobeerd de nieuwe organisatie als een soort witte ridder ter hulp te schieten. Dit doet vragen rijzen over de onafhankelijkheid

van de nieuwe organisatie. De spreker bekritiseert de aanwezige LEVL-voorzitter omwille van het dragen van een hoofddoek, die voor hem een tiranniek symbool is. Het is volgens hem intimiderend dat de hoofddoek in het hart van de democratie wordt geëtaleerd.

De *commissievoorzitter* vraagt dat de spreker zich aan de elementaire beleefdheidsregels zou houden, met name tegenover iemand die door de commissie werd uitgenodigd.

Sam Van Rooy vervolgt dat hij er aanstoot aan neemt dat gesteld werd dat niet alleen nieuwkomers van buitenlandse afkomst zich in onze diverse samenleving moeten integreren. Dat is beledigend voor de Vlamingen. Vlamingen zijn geen nieuwkomers in hun eigen samenleving. Vlamingen hebben geen angst van de diversiteit, maar wel van de islamisering, de aanslagen, het salafisme, haatpredikers. Er werden concrete vragen gesteld over de islam, over de traditie van zwarte piet, over de taalvoorwaarden in de sociale huisvesting enzovoort. De spreker vindt dat er nu antwoorden moeten komen op zijn eenvoudige vragen zodat men weet welk vlees men in de kuip heeft. Het gaat over onderwerpen waarover het Minderhedenforum in het verleden standpunten heeft ingenomen, waar veel Vlamingen aanstoot aan namen. Het is logisch dat aan de nieuwe participatieorganisatie wordt gevraagd wat haar standpunten daarover zijn. Minister Somers vindt het voorbarig dat er daarover bij de opstart al vragen worden gesteld, maar misschien is het ook voorbarig om jaarlijks 700.000 euro Vlaams belastinggeld aan deze organisatie te schenken. Vlaams Belang wil alvast elke vorm van belastingverspilling en subsidieslurperij aan dit soort organisaties afschaffen.

Sam Van Rooy verklaart dat hij op geen enkel moment heeft gezegd dat Artemis Kubala niet de vrijheid heeft om in deze commissie haar hoofddoek te dragen. Hij heeft daarover wel zijn mening gegeven op basis van een citaat van een Franse filosoof die interessante zaken heeft gezegd over jonge vrouwen in westerse samenlevingen die er toch voor kiezen om de vrouwonderdrukkende hoofddoek te etaleren, waardoor ze eigenlijk medeplichtig zijn aan het feit dat vele jonge meisjes wél worden onderdrukt. Veel jonge moslima's mogen gewoonweg niet participeren aan onze samenleving van hun man, hun broers of hun ooms en worden gedwongen de hoofddoek te dragen. Welk antwoord heeft LEVL op dergelijke problematieken? Of wordt de schuld gelegd bij de autochtone Vlamingen en de overheid?

Tom Ongena wil van *Sam Van Rooy* geen lessen over vrijheid krijgen. Hij noemt zich liberaal in hart en nieren en is daarin heel consistent. *Sam Van Rooy* krijgt hier de volle vrijheid om zijn racistische praat te verkopen, maar eenieder heeft ook de vrijheid om te beslissen wat hij of zij draagt. Eigenlijk moet daarover zelfs geen debat worden gevoerd. *Sam Van Rooy* heeft de mond vol over vrijheid en waarden en normen zolang dit in zijn kraam past, maar zodra hij een hoofddoek ziet maakt hij automatisch de associatie met onderdrukking.

Sam Van Rooy vindt het hilarisch lessen over vrijheid te krijgen van een partij die het Covid Safe Ticket heeft ingevoerd. De liberalen zijn al decennia aan de macht en hebben de vrijheid van de Vlamingen stelselmatig afgenomen via maatregelen inzake klimaat, energie of erfbelastingen. Open Vld wil het zogenaamde haatzaaien vervolgen en bijgevolg de vrijheid van meningsuiting beknotten. De term racisme wordt continu misbruikt zodat die eigenlijk niets meer betekent. Hij daagt *Tom Ongena* uit om een klacht wegens racisme in te dienen, want racisme is een strafbaar feit.

2. Aanvullende antwoorden van LEVL

Kathleen Van Den Daele dankt vooreerst de minister voor zijn vurig pleidooi ten voordele van LEVL. Ze beseft dat de nieuwe participatieorganisatie nog een hele

weg af te leggen heeft, in samenwerking met de bevoegde ministers voor de verschillende domeinen waarop LEVL actief is.

LEVL ziet het Nederlands zeker als een hefboom voor opwaartse sociale mobiliteit, de aandacht hiervoor vindt LEVL evident. Blijkbaar komt dat gegeven niet uitdrukkelijk genoeg naar voren in de documenten van LEVL. Men zal de aandacht voor taalverwerving verder op een operationeel niveau uitwerken in het kader van de samenwerkingsovereenkomst met het AgII en in de komende jaarplannen.

Het is de bedoeling om onderzoek te ontsluiten over onder andere de uitdagingen inzake participatie. Men moet inderdaad vaststellen dat er zich op dat vlak nog een probleem stelt. Het onderzoek ter zake zal op de website worden ontsloten en het zal worden meegenomen in de aanbevelingen.

De inclusieve samenleving is een verantwoordelijkheid van eenieder die in Vlaanderen woont. Iedereen kan bijdragen aan een betere samenleving. Het antwoord dat LEVL op de maatschappelijke uitdagingen wil bieden is van elkaar leren, zoeken naar de juiste verbinding en samen zoeken naar de juiste antwoorden.

Sophia Honggokoesoemo verwijst naar het ministerieel besluit over de beleidsprioriteiten van LEVL. Voor de opmaak van de planning is men telkens van die beleidsprioriteiten vertrokken. Daarin is er sprake van het stimuleren van de uitbouw van netwerken van inclusie en participatie. Beleidsparticipatie is dan ook een belangrijke prioriteit. Een tweede accent is het zorgen voor de evenredige participatie aan onderwijs, werken en wonen van de personen met buitenlandse herkomst. Op die manier is het bestrijden van elke vorm van discriminatie en racisme een beleidsprioriteit. Inzetten op genuanceerde beeldvorming is een andere prioriteit op basis van het ministerieel besluit.

NT2 zit in verschillende beleidsaccenten verweven, net als diploma-erkenning via EVC. De kennis van het Nederlands wordt meegenomen in domeinen zoals werken en onderwijs. Men overlegt met VDAB over gecombineerde trajecten, de NT2plus-opleiding of geïntegreerde trajecten, NT2 in de opleiding. NT2 is dus geen werking op zich maar wordt meegenomen in een aantal specifieke werkingen.

Inburgering is ook geen werking op zich maar sluit aan bij verschillende werkingen, zoals tewerkstelling en aansluiting op de arbeidsmarkt. Dit spoort met het Vlaams regeerakkoord waarin er sprake is van verplichte inschrijving van nieuwkomers bij de VDAB. LEVL is momenteel in gesprek met VDAB om dat optimaal ten voordele van nieuwkomers te kunnen realiseren. Ook binnen onderwijs en met name het levenslang leren en de democratisering van het hoger onderwijs is er specifieke aandacht voor inburgering.

Artemis Kubala komt terug op haar quote in een twitterfilmpje over neutraliteit. Ze bedoelde met foutieve invulling van neutraliteit dat men naar neutraliteit moet kijken op het niveau van het handelen. Gelijke behandeling is belangrijker dan hoe iemand eruitziet. De spreker heeft het liever over de inhoud dan over de verpakking. Ze besluit dat LEVL zeer ambitieus is, zeker op het vlak van concrete acties op het terrein. Daaruit zullen beleidsaanbevelingen voortvloeien.

3. Aanvullende antwoorden van minister Bart Somers

Minister *Bart Somers* besluit dat LEVL nog maar aan het begin van een traject staat. Het is positief dat de organisatie zich in de samenwerking met het AgII heeft geëngageerd om het belang van de taalkennis Nederlands te onderstrepen. Dit was een terechte vraag van Nadia Sminate. Het accent op de taalkennis moet goed worden bewaakt want soms wordt dat als een evidentie beschouwd. Het expliciet benoemen van de taalkennis betekent een meerwaarde.

De minister ziet de aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid van mensen van buitenlands herkomst wel sterk aanwezig. Die zit bijvoorbeeld vervat in heel wat trajecten van het Plan Samenleven. Ook de initiatieven op het vlak van toeleiding naar de arbeidsmarkt liggen in een duidelijke lijn met het beleid van deze regering, waarop ook de participatieorganisatie moet inzetten. Het participeren, het burgerschap op een actieve manier beleven en meedoen met de samenleving, zijn andere vormen van verantwoordelijkheid opnemen.

Niemand zegt dat Vlamingen racisten zijn maar het is wel duidelijk dat racisme en discriminatie in Vlaanderen aanwezig zijn. Men blijft echter best zo ver mogelijk weg van semantische discussies. Beter is om contexten te creëren waarin mensen gelijke kansen krijgen. Vandaag moeten mensen van buitenlandse herkomst en met een handicap en vrouwen harder knokken om eenzelfde plaats in de samenleving te verwerven. Dat proces moet men proberen zoveel mogelijk te corrigeren en tegengaan. Het neutraal handelen is een legitiem streefdoel. Als een persoon een handeling stelt, moet men vermijden daarbij te kijken naar de achtergrond, de afkomst, het geslacht, de seksuele geaardheid of de huidskleur van die persoon. Dat men mensen daarin neutraal moet bejegenen is een correcte benadering. Het debat over neutraal handelen is een ander debat dan de vraag hoe de neutraliteit van de overheid zich vertaalt in het al dan niet aanvaarden van religieuze tekens.

Tot slot zegt de minister, in antwoord op de tirade van Sam Van Rooy, dat mensen met een migratieachtergrond eerste-klasse-Vlamingen zijn zoals alle andere Vlamingen. Het overgrote deel van de 1,6 miljoen mensen met een migratieachtergrond zijn mensen die eigenlijk niet meer moeten geïntegreerd worden. Het zijn vaak mensen die geboren en getogen zijn in Vlaanderen, mensen uit de tweede, de derde en de vierde generatie. Evident zijn ze trots op hun wortels in het buitenland maar vandaag zijn ze volwaardige burgers van de Vlaamse samenleving. Mensen met een migratieachtergrond hoeven zich voor de minister niet extra te bewijzen om Vlaming te zijn. Men kan slechts bouwen aan een samenleving als men mensen op een gelijke manier behandelt. Het indelen van mensen in een eerste- en tweede-klasse-Vlamingen stoot de minister tegen de borst en is voor hem een vorm van racisme.

De minister betreurt nog dat sommige parlementsleden zich bezondigen aan intimiderend gedrag tegenover dames die uitgenodigd werden om in deze commissie aanwezig te zijn.

Kris Van Dijck besluit als commissievoorzitter dat het vandaag niet de bedoeling was om de werking van LEVL reeds te evalueren gezien de organisatie nog maar pas is opgestart. Het was wel goed om van gedachten te wisselen over de plannen van LEVL zodat men ook de gevoeligheden kent die in deze commissie leven. De spreker heeft het niet graag over mensen met een allochtone afkomst want het zijn inderdaad allemaal Vlamingen met een gemeenschappelijke toekomst. Wel zullen de overheid, de gemeenschap en de individuen daartoe de nodige inspanningen moeten leveren.

De voorzitter staat positief tegenover het voorstel om een werkbezoek aan LEVL af te leggen. Dit gebeurt best op een moment dat de organisatie goed uit de startblokken is geschoten.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Nadia SMINATE
Katrien PARTYKA,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
COP	Community policing without borders
ESF	Europees Sociaal Fonds
EVC	elders verworven competentie/eerder verworven competentie/erkenning van verworven competenties
Febelfin	Belgische Federatie van de Financiële Sector - Fédération belge du Secteur Financier - Belgian Financial sector Federation
GTB	Gespecialiseerd Team Bemiddeling
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voluit = Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
KPI	key performance indicator
NOOZO	Niets Over Ons Zonder Ons
NT2	Nederlands als tweede taal
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
Verso	Vereniging voor Social Profit Ondernemingen
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VIVO	Vlaams Instituut voor Vorming en Opleiding in de Social profit
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
vte	voltijdsequivalent/voltijdequivalent
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten